

Szerkesztőség:

Kapsvárótt, zárda-utca.

Ide küldendő a lap szellemi részét
illető minden közlemény.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési díj:

Egész évre - 6 frt - kr

Fél évre - 3 frt - kr

Negyed évre - 1 frt 50 kr

Egyes számok 10 krért.

Hagelman Károly

könyvkereskedésben és a kiadó-
hivatalban kaphatók.

NÉP JOG.

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Kiadóhivatal:

Kapsvárótt, zárda-utca.

Ide címezendő az előfizetési pén-
zek, hirdetések és nyilatkozatok.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési díj:

Egész vére - 6 frt - kr

Fél évre - 3 frt - kr

Negyed évre - 1 frt 50 kr

Egyes számok 10 krért.

Hagelman Károly

könyvkereskedésben és a kiadó-
hivatalban kaphatók.

Kossuth levele.

A nagy apostol újra hallatá hatalmas szozatát!

Nagyszabásu gondolkozásánál fogva, a jog egyenlőség magasztos eszméje elleni vétéséget lát a zsidóellenes mozgalomban, másrészt ama aggodalmának ad kifejezést, hogy e mozgalom az összes, — tán a függetlenségi eszmékhez hajló — zsidóságot a kormány karjaiba tereli.

Kossuthot tévutra vezették.

Megtéveszthették, mert nem mondták el neki az átkos veszedelmet, mely a jog-egyenlőség nagy eszméjének gyarló, okatlan alkalmáza folytán népét fenyegeti, pedig nem kisebb e veszedelem mint a mely elleni küzdelemben őseink a Sajó hullámaival vérrökkel festették pirosra; nem kisebb veszedelem ez, mint a melyel ő állt szemben, hogy hazáját a diestelen haláltól mentse meg; nem kisebb a veszedelem azért, mert ma a harezi jel nem a tárogatók harmonája hanem a rongyos zsidó sípolása.

Elhallgatták előtte, hogy a zsidó nem lelkesül Magyarország függetlenségéért, hanem a nomádok s sáskák seregéhez hasonlatosan sátorait ott üti fel, azt a tájat lepi meg, hol még pusztítani valót talál, hogy elpusztítván megvetőleg verje le saruinak porát a letarolt vidék felé!

Kossuthot megtévesztették, de ha ellentétbe jött nemzete közvéleményével azért ő nagy még tévedésében is! s van e szív melyben az ő szeretett hangja vízhangra nem találja? van-e fő, legyen az gyermek-é vagy agg-é, mely meghajolva ne halgatná a szent igéket? melyeknek csupán hangjára már, minden magyar kebelben felragyog a mult dicsősége, felsír a jelen keserve, s feldereng a jövő reménye.

Ha e szellem óriás, ha e gyémánt jellem, ha e nagy szív megszóllal a magyar nép áhitattal hallgatja szavát, s a mit ő mond az a mi imádságunk lesz mindenha;

Az ő osztályrésze volt félistenek élén a zsarnokság oroszlan hatalma ellen diestelen harczra kelni, a mi osztályrésztünk a csuszómászó férgnek, vérszopó élősdik elleni diestelen védekezés, mert minket

»Most lassu méreg lassu halál emészt,
Nézd a kevély tölgy, melyet az északi
Szélvész le nem dönt, benne termő
Férgnek erős gyökerét megörlik,
S egy gyenge szőlőtől földre terítetik.«

Megkegyelmezni a férgeknek? Kimélni e nádályokat éppen mert oly nyomoruságosak? Ez egy Messiás, egy Sokrates egy Kossuthhoz méltó eszme!

»Szánni Jézust? nagy eszme! de szánni Barabást!
Részvét Pilátusnak vigasz Kaifásnak
Mily fensége volna a lelki nagyságnak!
S az istenség bámul tekintve a virtust:
Sokrates haladokol s megáldja Anitust.«

De a hogy Jézus keresztre feszítetett, a hogy Sokrates méreg pohár által mult ki, a hogy Kossuth távol árván hagyott hazájától számkivetésben él, így pusztulna el e véren szerzett, vérről megváltott, vérről megörzött drága hon, ha mi a „fenséges könyörületesség“ isteni eszméjét akarnánk követni.

Nemzetünk nagy apostola! engedd át nekünk a diestelen kor diestelen küzdelmét. A te utad a fény a dicsőség utja — hadd tisztítsuk mi meg azt a rajta nyüzsgő undok férgektől, hogy majd ha betelik a megpróbáltatás ideje, hogy ha majd út az óra; s fenn leng újra a dicsőség megszentelt zászlója, — tiszta legyen számodra a pálya, mely a szabadság sugaras magaslátára vezet.

Te pedig fenséges eszmék fenséges hirdetője emeld fel időnként szavadat, szólj hozzánk csillagkoszorúta magasságból, hogy igéidből merithessünk megemlékezést a multa, kitartást jelenre, s hitet, reményt, erőt, bátorságot a jövőre, hogy majd ha az idő eljön s lerázva a sárt, port, és salakot, mely e szennyes küzdelemben ránk tapadt, megtisztultan régi fényben, régi dicsőségben sorakozzunk körüléd.

szolgáltathattak a híres müncheni tanár Bollingernek; „Vererbung der Krankheiten“ című jeles művéhez.

A mi a ruházatot illeti, arra a mi „fekete emberek“ hasonlóképpen kevés gondot fordítanak. Új szülött gyermekek, mindaddig míg futni nem tudnak, egy szerűen szalmára tétetnek; hogy ha pedig már a csontok kissé erősödni kezdenek, úgy az anya egy bugyorban hátára vagy mellére köti őt, akár csak egy virginiai fiahordó. Csak hogy ha a gyermekek már nagyobbak lesznek, kapnak egy darab rongyot ruházatul, melyet atyjuk, vagy anyjuk már meglehetősen ideig viselt s vagy úgy koldultak, vagy pedig — a mi sokkal valószínűbb, — úgy ragadt kezükhöz. Az ifjak és fiatal leányok már korukkal együtt ruházatukban is előre haladnak; s ilyen korban láttam selyem réklis szüzeket, nadrág s mellénytel felruházott reményteljes ifjakat; sajátosságos, hogy ez utóbbiak oly nagy előszeretettel viseltetnek a vörös szín iránt s ha egy egész vörös nadrágot valahol nem csíphetnek, úgy könnyebb a lelkük, ha vitorlavászon rongyokból vart nadrágokra egy darab vörös főtöt tétetnek. Azonban amint lassanként öregednek, úgy eme diszruhák már csak álmaikba jelennek meg, s öreg cigányok és cigányok ismét festői rongyokban vándorolnak. Ha egy cigány azonban valami módon mégis valami jó ruhára tesz szert, úgy ezt igen megkíméli s ha már valaki két cigányt egymással össze veszni látott, úgy tapasztalhatta, hogy legelső dolguk rokkjukat — ha van — levetni, s csak azután állnak neki a birkózásnak, s kapnak egymással hajba.

Sokkal több gondot fordít a cigány az ékszerre; ép úgy mint a szarkák, kimondhatatlanul örülnek mindennek a mi fényes, arany vagy réz gyűrűknek, köveknek a melyek természetesen lehetnek

— Hamis tanuskodás és evvel kapcsolatban hamis eskü volt azon mód melyből Budapesten egy egész zsidó banda mint rendes keresetből élt, végre hurokra kerültek és a Budapesti törvényszék e napokban hozott felettük ítéletet; elítéltettek pedig: Ungar Lipót, Rosenberg Herman, Khon Samuel, Klopfer, Horovitz, Rosenbergné, Klein Mór, Rosenberg Sándor, Münz Fani Teréz, Naftali és Henrik különböző tartamu börtönre. A törvénynök ezzel elég van téve, a társadalom megboszulta magát és egy rakás gazembert egy időre ártalmatlanná tett, az igazság szolgálatát magasabb eszménye, az erkölcsi hatás azonban elítéltekre nézve teljesen tévesztett; tévesztett mert az elítéltek zsidók lévén azon fajhoz tartoznak melynek keresztény társadalomtól elütő nézeteik lévén, sőt azokat magukra kötelezőknek nem is tekintvén, reájuk nézve a büntetés csak is egy tényleges kellemetlen állapot, melyel őket a gojok társadalmá sujtotta. De mit is tettek ők? csupa jót, üdvöst, zsidónak hasznost; voltak hamis tanuk, zsidó mellett, esküdtek hamisan, de szeritünk a keresztény bíróság előtt tett eskü nem az, és mind ezért elítélte őket egy gojimokból álló bíróság, melynek ők tulajdonkép született urai, mert azt mondja a Talmud: „És valamint előbbre valók az emberek az állatoknál, úgy a zsidók a föld többi népeinél.“ Az izraelitának szabad a gojimon igazságtalanságot elkövetni; mert írva vagyon, ne légy igazságtalan felebarátod iránt, hol nincs mondva: ne légy igazságtalan a goj irányában.« Az engesztelés ünnepén imájukban mondják: »Fogadalmaink ne legyenek fogadalmak és esküvéseink ne legyenek esküvések.«

— Halljuk, hogy legközelebb három somogyi zsidó fiatal ember keresztény hitre tért, Fekete, Orlai s Rechnitz urak. Mi legkevesebbet sem csodálkozunk ezen, mert mindig tudtuk, hogy a buza elváll a polyvától csak rostálni kell.

— A würtzburgi parasztság német országban, lemondott a sör ivásról, mert a sör főződéskben nem az ő, hanem a magyarországból hozott árpát használták fel. Mennyit lendítene hazai bortermelésünkön, ha e példa nálunk utánzásra találja, ha nem kelne nálunk annyi ezer meg ezer akó Sweicz, ausztriai és cseh sör, árpánkat arra fordítanak, mire valójában való, marha hizlalásra, a helyett, hogy tőlünk olcsón kiviszik, kifőzik és újra behozzák levét hozzánk s mi megfizetjük a sör árában, az árpa árát, a zsidó kereskedő nyereségét, a vasuti vitelt, a főzés költségét, adóját nyere-

prágai utánzatok is; s éppen úgy mint a szarkák — sőt még talán jobban — mindezen fényességeket nem becsületes uton szerezik, hanem úgy lopják azokat.

A lopás a cigányok foglalkozásának legelső és egyuttal legutolsó fejezetét képezi, mely előttük mindig a legkedvesebb ut és mód volt az életfenntartásra. A lopás és koldulás az, mely a cigányokat mindazon népeknél, kiket megtiszteltek látogatásukkal, gyűlöletesekké és félelmetesekké tette. Azonban bármily nagy legyen is a cigányoknak tartozkodása minden rendszeres s megfeszítő munkától, mindazonáltal oly vidékeken, hol fő foglalatosságukat kevésbé gyakorolhatják, ő nekik is bele kell harapni a rendszeres foglalatosság s munka savanyu almájába. Így többek közt Magyar és Erdély országban, Moldva és Oláhországban, hol ők vagy teknőket, vagy főzőkanalakat készítenek, kosarakat fonnak, vas fazekakat csinálnak. Sőt a vas fazék csinálás mesterségét úgy látszik előszeretettel üzik; állóul szolgál egy nagy kő, fujtatóul egy összevert kecskebőr, az ülő mellé egy nagy gödör van a földbe ásva, hová a dolgozó cigány lábait teszi; felesége — egy vagy két gyermekkel hátán s bagóval szájában — a kecskebőr fujtatóval működik s daczára az eszközök súlyú voltjának, mégis sokszor igen jó vasfazékok kerülnek ki az ily sajátosságos műhelyből.

A cigányok azonban különösen két művészetben rendkívüli kitanúknak s ezek a táncz és zene. Europa déli tartományában, hol a benszülöttek szivesebben nézik a tánczot, mint maguk tánczolni, az ily cigány tánczosokat és tánczosnőket igen szivesen elnézik órákig. Tánczuk vad és élénk s igen graziös hajlásokat csinálnak a tamboura hangjaira, különösen a szép cigányok tűnnek ki az ily tán-

TÁRCZA.

Egyet-más a cigányokról.

(Írta: M o r e.)

(Vége.)

A cigányoknak lakása, mint tudjuk a legnyomoruságosabb, milyent csak az ember képzelhet magának; Afrika és Amerikának igen sok vadnépe sokkal több gondot fordít lakására s sokkal ügyesebben rendezi be, mint a mi fekete népünk. — Igen! Magyar, Erdély és Oláh helységeken, hol a cigányok többé kevésbé állandóan tartózkodnak s némi kézi mesterséget is üznek a lehető legnyomoruságosabb lakásokkal birnak, sárból, vagy ágakból. A vándorló csapatok sátrakat visznek magukkal, melyeknek láttára az ember igazán elbámul s el nem tudja képzelni, hogy miként lehet egy darab vitorla vásznat annyi ezer rongydarabra széttepni. Ha valaki a léghuzamtól fél, és egy éjjelt ilyen sátorban eltöltene, úgy mindenesetre ez volna életének egyik legkeservesebb éjjele; a ki azonban azt hiszi hogy a cigányok, kik ilyen sátrokban tartózkodnak hová szél és zivatar, esső és hó akadálytalanul bejuthat, meghűtik magukat, s vagy náthát, vagy rheumát kapnak, úgy az nagy tévedésben van. — Sőt ellenkezőleg, a cigányok mindig olyanok mint a makk, a legkitünőbb egészségnek örvendenek s fényes igazságot szolgáltatnak az újabb egészség-tannak, midőn ez a mai napság sajnos, nagyon elterjedt tulságos örökzedést esőtől, szélről, légáramtól, hőtől, szivartól stb. elítéli, s az edzést ajánlja. A cigányoknak nics semmi nemzeti, semmi örök-lékenységi bajuk, s így nem is valami sok adatot

seget, a ser vitelbérét vissza hozzánk, itt a kimérés költségeit és ezt mind, hogy elérjük azt, hogy Magyarország annyi híres még több jó borának ára csökkenjen úgy, hogy már alig adja meg a termelés költségeit. Bizony tanulhatnánk a Würtzburgi parasztoktól.

— Mult számunk hirrovatában közöltük, hogy a kaposvári zsidóellenes kiáltvány költőjét kapitányunk nyomozza; a nyomozás eredménye a hatóságtól nyert értesítés nyomán következő: A kérdéses felhívás negyedrészt íven író papírra van írva apró nyomtatott betűkkel, kiragasztásra nem is alkalmas. Egyetlenegy példányt talált Gradwohl munkavezető, Heizler Lipótnak — Krátky János ur a »Világosság« szerkesztője szállásadójának — új épülő házában, s azt mesterének Dekkert építésznek átadta. Dekkert megerősíti munkása állításait, s előadja, hogy azon nap estéjén betért Burg Dániel vendéglőjébe — városközi vendéglőbe, — s midőn ott a napi beszéd tárgyát képező zsidó-kérdés előfordult, megmutatta barátainak a munkavezetője által neki adott iratot, miközben a vendéglős azt kezéből kikapta s elvette. Ő azt, hogy több példány találtatott volna Heizler Lipót házában, nem mondotta, nem is igaz; ezután Burg Dániel felkérdezte, előadta, hogy ő a kérdéses iratot Krátky Jánosnak a »Világosság« szerkesztőjének, rendes vendégjének adta át, a ki azonnal kijelentette, hogy lapjában kinyomtatni fogja, egyebet nem tud. Felhívván arra, hogy a kérdéses iratot visszaszerezvén a kapitányságnál letegye, kijelenti, hogy erre nem képes, mert Krátky János ur állítása szerint, azt Csépan Antal alispány urnak átadta. A vizsgálat kiderítette, hogy a felhívás egyetlenegy példányban találtatott Heizler Lipót Anna utcai házában, utczán elszórva pedig éppen nem volt. E száraz tények ékesen szövlése minden magyarázatot feleslegessé tesz.

Értsük meg egymást!

A „zsidó kérdés“ egy tálból eszik velünk naponkint!.. Sem faji — sem felekezeti — hanem életkérdés ez! — Hiába takargatnók tehát. Jobb ha tárgyaljuk — okát és orvosságát keressük.

1-ör is oka a zsidó kérdésnek — valjuk meg igazán — maga a zsidóság. Historiája igazolja: hogy hiányzik nála az, ami államalkotásra és fentartásra szükséges. Hiányzik t. i. az, hogy magánérdekét alárendelne a közérdeknek.

Mem érzik, hogy mi a „Salus reipublice“? Az tartják, hogy „ubi bene ibi patria.“

Ezért nincs zsidóország. Ezért szóródtak el minden más népek közé, élősdinek!

Már az ősi Egyiptomiak panaszkodtak a közzük öszönő semita modora és kizsákmányolása ellen.

Önzésük tülhajtott. Eszközeiben nem válogatnak.

Krisztus idejében se értették meg: „ki az én felebarátom?“.. és mért kell kő helyett kenyérral visszadobni.

Moráljuk épen megfordított.

czokban s nem egyszer történt már, hogy nagyobb urak nőül vettek már cigány lányokat, elragadtatva tánczok s szépségük által; s így Oroszország legfelsőbb arisztokráciájának számtalan nő tagja cigány eredetű birt. — Hogy a zenére mily óriási hajlamaik vannak, az mindenki előtt tudva van. Hasonlóképp ismeretesek a cigányok a kártyavetésokról is, s reménytelen olvasóním, vagy olvasóm között számtalanon vannak olyanok kik már mondták maguknak a „jó szerencsét.“

A mi — hogy komolyabb dolgokra térjünk át — a cigányok vallási fogalmait illeti, ugy náluk igen sajátos dolgokra akadunk. Semmit sem tudnak egy felsőbb lényről, a hallhatatlanságról semmi fogalmuk sincs; s ha keresztény tartományokban mint keresztények lépnek be, Törökországban megesküsznek a Koranra; ezek azonban mind csak külsőségek, mert ők sokkal könnyelműebbek, sokkal inkább felületesekek, semhogy akármilyen vallási dolgokkal törődnének.

Midőn a népek, kikhez a cigányok vándoroltak, megtudták ezeknek a vallási dolgok iránt való közönyösségét s egyttal belátták azt hogy előttük legkellemesebb foglalkozás a lopás, elkezdték őket üldözni: a 16 és 17-ik században számtalan fenytő levelet találnak ellenük kiadva s különböző helyeken valóságos hajtó vadászatot indítottak ellenük, azonban a cigányok még sem irtattak ki egészen, s üzettek ki, mert mindég ismét napfényre kerültek.

A 18-ik században mást kísérlettek meg a cigányokkal, ugyanis civilisálni akarták őket. Mária Theresia ennek nagy fia II. József, Oroszország hatalmas cárnéja II. Katalin, III. Károly Spanyolország királya, nagy Frigyes s több más uralkodó mindent elkövettek a cigányok megtelepítésére s boldogítására. Egyes helységek adtak át nekik, házakat építettek s iskolák szerveztettek számukra, sőt

Épen azért a visszahatás törvénye szerint: náluk kellett a kereszténységnek keletkezni.

Jehova választott népének tartják magukat, mely felhasználhatja a többit. Ezért károsak — ezért ellenszenvessek minden népeknél.

Értjük persze az orthodox elveket levetni nem bírót. De mert nagyobb részük ilyen: azért a bajnok fő oka magunkban van tagadhatlanul!

2-szor. Régi axioma az, hogy csak azon törvény jó, helyes és életképes valamely állam részére, melyet ennek társadalmá már előre megérlelt Törvényeink azonban kimondták a feltétlen és teljes jogegyenlőséget elszietve, mielőtt a társadalom erre elkészülve vagy elkészítve lett volna, mielőtt a zsidóságnak változni vagy módosulni idő engedtetett volna.

Ezért reagal a törvény ellen az élet, a társadalom nálunk is.

A baj oka tehát törvényhozásunk is.

3-or. Tekintettel ezen okokra, kell tehát keresnünk az orvosságot is például:

a) izr. polgártársaink jobbjai ne azonosítsák magukat fajuk nem jobbjaival hibáival!

(Szép az a fajszereget — természetes is — de mértéken túl se szép se okos.)

Mondják ki azt, hogy e faj hibái indokolhatók, sőt tán menthetők s multtak nyomásából, de levettek az imár, a jelen jogegyenlőségben.

Ha izralitaink jobbjai „kiáltó szó“ lennének: hogy itt az idő — vetkezzük le az ő embert, a zárkózottságot, a kapzsi uzsorát, a mamont az arany borju imádást, legyünk magyarokká szívben, névben, foglalkozásban, stb. ez lenne okos fajszereget!

Ez simittaná össze a fajokat, s így szünnék meg a fajgyűlölet is, de borura derüre menteni a nem menthetőt nevétséges is, megfordított eredményű is!... Ugy tűnik fel, mintha zsidóink jobbjai is, barátaink, kikre már számítottunk, hogy áthidalják a fajok közti árkot — most felvonják a hidat, belül maradnak, onnét replikáznak „cum ira et studio“!... az árok pedig marad, még mélyebben!

Tehát maguk az okai a bajnak! de ép azért tőlük kell kiindulni az orvoslásnak is.

Változniok, simulniok kell!... Mi módon? ... például reformált egyletek vagy más külalakulások útján? ... azt ők tudhatják legjobban, s tőlük fogadják el legkönnyebben fajbelleik a kezdeményezést.

b) Törvényhozásunk pedig ne legyen

mi több Angolországban és Hollandiában egy-egy cigány képző intézetet állítottak fel.

Azokban mindezen kísérletek haszontalanoknak bizonyultak be, s a cigányok civilisatiója lehetetlennek mutatkozott.

Egy helyen megmaradni, renhez és munkához szokni, iskolába valamit tanulni, mindezek a lehető legnagyobb büntetések, melyeket az ember csak rájuk szabhat. Minden jóakarát az uralkodók részéről teljesen haszontalannak bizonyult; Oroszország uralkodója II. Katalin által nekik adott jól berendezett lakházokat ott hagyták s e házak mellett ütötték fel ponyva sátorait. A cigányoknak gyermekeit, — kiket II. József mindenáron neveltetni akart — hivatalnokok s katonák fogdosták össze s vitték óriási, eget rázó böggések között az iskolákba. — Jajgatva és siránkozva emelték az égfelé kezeiket a cigány asszonyok, hogy ha gyermekeiket az iskolamester elé vitték; s második József ugy tünt fel előttük, mint a legnagyobb tyrann; sőt mi több, számtalan cigány ki is végezte magát a civilisálás kísérletei közepette.

A rendkívüli ellenállás, melyet a fekete nép tanusított, arra készítette az uralkodókat, hogy felhagyjanak minden civilisáló törekvésükkel; — mai napság minden kísérlettel felhagytak a cigányokat civilisálni, hagyják a cigányokat úgy, a hogyan vannak, hagyják őket vándorolni a merre tetszik; s ez a helyes eljárás, mert őket civilisálni teljesen lehetetlen.

Niklán.*)

Gyakran elszóltam látogatni rokonaimhoz Niklára, s ilyenkor mindig betértem a nagy költő: Berzsenyi pantheonába, hol ő annyi éveken át mun-

*) Mutatványul szerzőnek »Emlékeim Somogyból« című, sajtó alatt levő munkájából.

áltségynlős. Szorítsa meg addig is az elszietett jogegyenlőséget, kösse időhoz és fel-tételhez.

Maga Wahrman is így indítványozta ezt az emancipáció tárgyalásakor. Akkor ő kapott azért „macskazenét“ saját hitsorsosaitól. Pedig lám igaza volt.

Hozzon a ház szigorú uzsora-törvényt. Ezzel rögtön felére szállítja le az uzsora rombolását s így csökkenti a zsidó-gyűlöletet is.

Vége:

4-szer mit tán első helyre kelle vala írnom: Ne ámitsák magukat izr. polgártársaink — se másokat — azzal, mintha fajuk volna az, mely védelemre szorult?... Épen megfordítva; a magyar faj szükségli a védelmet.

E mozgalom tehát valójában nem zsidó-üldözés, hanem önvédelme az államalkotó magyarságnak.

Ez önvédelem tehát joga, sőt kötelme a kormánynak és törvényhozásnak is, miként Széchenyi Pál új földmiv. miniszterünk mondá az agrárius kérdésben, de ide is passzol, hogy:

„az állam vanhivatva a bennei, egymástkielégítő faktoroknak hatalmát oly jogi korlátok közé szorítani, hogy az egyik elemnek a másik általi felemésztese korlátoztassék.

De joga és kötelme ez (mert önvédelme) minden egyes magyar embernek és minden igaz honpolgárnak.

Hogy mért a zsidósággal szemben szükség, sőt égető kérdés most ez önvédelem? indokoltam előző czikkemben.

Ha tehát azt kívánják izr. barátaink, hogy barátságból és liberalizmusból hallgassunk, vagy takarjuk és mentünk fajuknak fajunkat pusztító üzelmeit, nem kevesebbet kívánnak tőlünk mint öngyilkosságot — t. i. hogy tagadjunk meg önfajunk szeretetét és védelmét!

Ezt pedig nem kívánhatják.

Tartsák hát természetesnek az ez iránybani védszövetkezéseket.

Hassanak oda velünk vállvetve, hogy a társadalom, kormány és törvényhozás tegyék és találják meg e faji amalgamizációnak békés átmeneti phrasisait, mielőbb, nehogy a nép ezt hiába várván, maga saját nyers erejével legyen utalva, önvédelemből olyatén megoldásra, mely nem megoldás de mindkét részre csak sajnosb kuszálódás lenne.

Még egyszer distingváljunk!... A ma-magyar antisemita-mozgalom eredeti lénye-

kalkodott s áldozta idejét amúzsáknak. Hogy is ne térnék hát be most.

Üdvözlöm elsőben is az áldott házi urat: Berzsenyi Lászlót, nagy költőnk legifjabb fiát. (Mert hát tudvalevőleg Berzsenyi Dánielünknek három fia volt: Farkas, Antal és László, kik közül e két utóbbi még életben van.) Laczi bácsi legjobban hasonlít boldogult apjához, ő is igen olvasott ember; a természettudományokkal igen szeret foglalkozni, s a csillagokat sokszor nyári estéken oly soká elnézeget-tük vele, magyarzáván róluk s megmondá neveiket.

A ház, nagy költőnek e volt lakhelye, még most is olyan, mint volt régen, csak a nádas tető helyett cserép fedélre van véve. Mindjárt a ház végén ott áll még a tizenhárom óriási jegenyefa, mely messze távolból is meglátszik, (ezeket még a derék Festetich György gróf küldte Berzsenyinek, s innen aztán sokfelé vittek Somogyba jegenyefa-ágakat, faiskolákba) és tövénél a gyuga.

Ott van még a nagyszerű, szép gyümölcsösök, s benne a sok almafa, a füge-bokrok, a mogyorófa-sorok, a somfák, óh, ezek még mind a régiek. A kert végéből oda látni mindjárt a temetőbe is, hol most, nagyköltőnek rég porladozó tetemeit, egy hatalmas kőoszlop jelzi, melyet Somogy megye lelkes közönsége emelt a dicsőült férfinak 1860-ban.

Emlékezem még öreg nagynénemre, ki Berzsenyiről, nekem oly sokat regélt. (Ő ugyanis árva leány lévén, Berzsenyinél, mint rokonánál növekedett fel.) Ő beszélt el azt is, hogy míg a láng lelkű költőnek neje az első szobában, mint afféle jógazda-asszony, hosszú téli estéken pergette a rokkát: ő maga addig, a leghátulsó szobában a múzsáknak szentelte idejét.

Minden nagy embernek vannak oly tettei is, melyeken az ember csudálkozik, vagy mosolyog: így

gége nem zsidógyűlölet, hanem magyar védegyelet velük szemben.

Mert hát nehéz idöket, gyors átmene-tek élünk...

Amit 20 év előtt izraelitáink kértek, azt fájdalom most már a magyarságnak kell, ha nem is kémi, de követelmie, hogy: „Leben und leben lassen!“

De ezt követeljük magunknak, sőt érvényesítjük minden törvényes uton, módon és eszközökkel. **Badacsony.**

A magyar földhitelintézet

mint a magyar tudományos akadémia vagyónának kezelőjétől vettük ^{00099 sz.} gyűjtő-**ívet Arany János emlékszobra javára következő felhívással:**

Arany János a magyar nemzeti szellemnek fényes költői diadala, örökös dicsősége.

Halála méltán borította gyászba az egész nemzetet. E közös gyászból méltán fakad a kegyelet és hála, mely tehetsége szerint igyekszik dicsőíteni a dicsőt.

A lángész ércznel maradandóbb emléket állít magának, halhatatlan munkáiban a kegyeletes lelkesülés csak az ércz szilárdságával tudja kifejezni hitének rendületlen erejét, hogy a szellem nagysága győztes marad minden belátható idők felett.

Ilyen szellemnek érzi és vallja nemzetünk Arany Jánost. Alig hunyta be szeméit, minden körből egyszerre hangzott fel a kívánság: örökítsék meg alakját a halhatatlanság földi jelképében, egy érczszoborban.

A Magyar Tudományos Akadémia, melyhez a nagyköltőt szoros kötelékek kapcsolják, kezébe vette a szobor ügyét s intézésére október 30-án tartott összes ülésén egy bizottságot nevezett ki, melyhez a Kisfaludy-Társaság, Budapest fővárosa s az országos közmunka- és képzőművészeti tanács küldöttéi csatlakoznak.

E bizottság nevében fordulunk a nemzet kegyeléhez: hozza meg áldozatát a nagy költőnek, ki láng lelke minden kincsét nemzetének áldozta. A szoborra szánt adományok, ez ivekre jegyezve, a Magyar Földhitelintézethez (Budapest, bálvány-utca) küldendők, mely kezeléseket magára vállalni szives volt.

Megvagyunk győződve róla, hogy e felhívást a nemzet nagyja és kicsinye áldozatkész lelkesedéssel várja és fogadja. Megvagyunk győződve, hogy nem sokára állani fog Budapest valamelyik közterén az ércz-szobor, késő nemzedékeknek is hirdette azt, a mi Arany János lelkét eltöltötte: multunk nagyságát, népünk erejét s a hitet jövőnkben.

Budapest 1882. november 1-én.

Gróf Lónyay Menyhért,

a Magyar Tud. Akadémia elnöke.

Gyulai Pál,

a Kisfaludy-Társaság elnöke.

Beöthy Zolt,

az Arany-szobor-bizottság titkára.

Ivtartó: „Népjog“ t. szerkesztősége, lakása Kaposvár.

Lapunk olvasói a közügyek előmozdításában soha sem állnak másod rendben ezért abbéli hitünknek adunk kifejezést, hogy az ívet bizonyára telejegyezve fogjuk még a határ idő előtt (april 15.) be-

Berzsenyinek is voltak ily tettei, idézve a már említett öreg néném szavait, felemlitek egyet.

Nagy költőnk a csigát igen szerette; tehát egyszer, cselédjeivel tavasszal, igen sok csigát szedett össze, t. i.: még midőn a házából ki nem buvik: mert csak addig ehető, és ezeket a kertben egy helyre tette. Azonban a sok csiga nem fogyott el, s már kezdettek kifelé bujni a házikókból; ekkor a nagy költőnk náddal kerítette körül őket: hogy el ne menjenek. No, de a csigák a nádra is felmentek; szerettek volna elmenni innen, s ekkor mi történt? Berzsenyink egy embert állított a nádkerítéshez kívülről, meghagyva neki: hogy a melyik még kimerészel jönni a kerítés tetejére, azt, egy kezébe adott nádszállal lökje vissza a többi közé. Ez egy kissé komikus dolog volt bizony!

Tudjuk, hogy Berzsenyink mennyire dugdosta verseit, az asztalfiókba, ajtószárfa hasadékokba stb. mignem Kiss János meglátogatván őt versírás közben lepte meg, s így került napfényre a magyar Horácnak kitűnő ódái és egyéb költeményei.

Fia: László, kit előbb is említették, ő is igen komoly, tudományos ember és én hajlandó vagyok azt hinni, hogy ő neki is vannak munkái; ő is tán rejtve tartja azokat. És ezt én annál inkább gyanitom, mivel több körülmény oda mutat, hogy eme nézetem nem csal; többek közt, nagyanyám sarkóvén lévő, eme hangulat teljes sorokat ő írta:

„Küzdeni szent jogokért, két Grachuszt adtam

(a Honnak

Bú kisért siromig s egy óhaj: légy haza

(boldog te

Noszlopy Tivadar.

küldhetni. Az adományozók neveit közleni, úgy az adott összevegeket is nyilvánosan nyugtázni fogjuk. Szerkesztőségünk megkezdte az aláírást 5 firtal.

HIREK.

— **Idők tanuja** Pest és Pozsonyvármegye törvényhatósága, legutóbbi közgyűléséből üdvözölték **Kossuth Lajos** nagy hazánkfíát születése nyolczvanadik évfordulójának alkalmából.

— **Esküvő.** Vajthó János telekkönyvi irattárnok f. hó 18-án vezette oltárhoz Pap Rozália kisasszonyt. — Legyenek boldogok!

— **Magyar bortermelő kitüntetésé Franciaországban.** Szalay Imre orsz. képviselő kis-hegyi vörös boráért, mint a »Függetlenség« írja, aranyéremmel tüntettetett ki a bordeauxi kiállításon. Szalay Imrénének ezt a borát hat év alatt már több alkalommal tüntették ki; így Szegeden érdem éremmel, Párisban ezüstéremmel, Székesfehérvárott ezüstéremmel, a tepliczi kiállítást alkalmával bronzéremmel és Triesztben arany- és ezüstéremmel.

— **November 20-án,** mint jeleztük volt, nyitott meg ünnepélyesen a kaposvári polgári leányiskola; reggeli 9 órakor volt az isteni tisztelet a r. cath. plebánia templomban, innét vonultak azután azok, kik részt vettek az ünnepélyen az iskola helyiségbe. A kormányt Kovács Sebestyén Gyula tanfelügyelő, a megyét Gosztonyi Lajos szolgabíró, a várost Hagelman Károly hely. polgármester és Lepesits Ignác v. kapitány, az iskola széklet elnöke Dr. Szigethi János képviselték. A tanfelügyelő megnyitó beszéde után Dr. Szigethy szólt, s végre az Igazgató. A tanítás megkezdődött; a kormány segélyel, a város áldozattal, az igazgató s tanítók kitűnő képzettséggel járulnak az iskola felvirágoztatásához; Mi pedig óhajtjuk vajha e sok jó akarat hiába ne legyen s a sok jó igyekezet hajtórést ne szenvedjen magának az intézménynek gyarulásán.

— **A „Függetlenség“ írja: „Hazafi kör“** czime alatt országos képviselők kezdeményezéséből kaszinó van alakulóban a fővárosban. Az aláírásokat tegnap kezdték meg, és ma folytatták. Eddig, mintegy 40 képviselő írta alá az ivateket. Köztük aláírási sorrend szerint Desseswffy Kálmán, Lázár Lajos, Széll György, Szalay Imre, Onody Géza, Békássy Gyula, Istóczy Győző, Szatmári K. László, Meszlényi Lajos stb. A kör. az alapszabályok szerint hirlapoltas, társalgás és társas szórakozás végett alakul. A 2. § kimondja, hogy a kör egyik politikai párt jellegét se ölti fel. A 4. § szerint a kör tagjai: helybeli (budapesti) és vidéki tagokra oszlanak. A tagsági díj fővárosiakra 8 firt egy évre, vidékiekre 2 firt. Beíratási díj 2 firt. A körnek nagy jövőt jósolnak.

— **Gulyás Gizella** kisasszony hangversenye f. hó 18-án volt. A közönség mely a »Korona« vendéglő nagy termét zsufolásig megtölté, ritka érdeklődéssel várta a kis művésznő játékát; s ha megjelenésekor a taps, az éljenzés inkább városunk születtét egy mindenki által tisztelt s szeretett család sarjadékát köszöntötték is; játéka után az elismerés, a csokrok s koszorúk már a művésznőt illették, mert valóban bámulatos a kisasszony virtuozitása, mellyel a legnagyobb nehézségeket, csak úgy könnyedén legyözi. Weissenberger Marina k. a.-t szép énekeért tapsok jutalmazták. Teljes elismeréssel kell szölnünk a „dalkörrel“, mely kevés tagja daczára nagy hatással énekel. A hangversenyt fényes tánczestély követte, a négyeseket 40 pár tánczolta. Ott láttuk Bereczk Nelli, Bogyay Margit (P.-Kovácsi) Cselko Ilon, Csorba Mátild, Gabsovics Leontin, Gosztonyi Beatrix, Gulyás Gizella, Horn nővérek, Horváth Ilon, Igmándy Adél, Kaeskovics Ilona, Keller Janka, Krizsanics Róza, Ladányi növ. Martyn Erzsike (Babod), Mészöly Ottó, Quapil növ., Roboz növ., Scholcz Minka, Svastits Ella, Szalay növ., Schäffer Gizella, Tollasics Róza, Weissenberger növ. s Würth Anna kisasszonyokat.

— **Augustin Agoston** gyógyszerész ur, mint biztos kútforrásból értesülünk, e napokban megkötött szerződéssel a Korona-utcai Kohn féle ház egyik helyiségét kibérelte, hogy a közönség kényelmére gyógyszerterát ott rendezi be.

A tapolczai kérvény.

A tapolczai választó kerület 2174 választója Istóczy Győző képviselő által a képviselőházhoz az izraeliták egyenjogusításának eltörlése tárgyában kérvényt adtak be, mely kérvény következőleg hangzik:

Mélyen tisztelt képviselőház!

Alulírottak, mint a magyar nemzeti állam polgárai, mielőtt alábbi kérelmünket előterjesztenők, nehogy eljárásunk hamis szemüvegen át tekintessék, hangsúlyozni óhajtjuk azt, hogy mi a magyar szent korona területén bármely közintézkedést, a felséges urunk királyunk által szentesített törvényről az utolsó községi előjáró hivatalos meghagyásáig, első sorban a magyar nemzeti érdek szempontjából fogunk fel és előnyös vagy hátrányos volta felett a a szerint itélünk. Magyar nemzeti jellegünknek megőrzésére, a maga eredetisége és önállóságában, a mily örömmel áldozzuk fel anyagi jóllétünket, öröm-

mel saját gyermekeink százezreinek vérét, ép oly habozás nélkül teszszük ki magunkat még annak is, hogy ellenségeik a világszabadság és humanizmus zászlói alól fejünkre zudítsák a vallási türelmetlenség és keleties barbarizmus méltatlan vádjait.

Kérelmünket a következőkben adjuk elő:

Mondja ki határozatilag a tisztelt képviselőház hogy:

1. Miután egy államban ésszerűleg csak egy társadalom gondolható, a zsidó faj pedig hazánkban épen társadalmilag teljesen elkülönült elemet képez; minthogy továbbá arra, hogy a zsidó faj társadalmunk keretén belül helyet foglalhasson, avagy ahhoz csak közeledjék is, mindaddig kilátásunk sem lehet, valaméddig az hitágazataiban a keresztények előtt nemcsak gyűlöletes, de őket megalázó tisztátalansági tant fenntartja: ezeknél fogva az 1867. XVII. t. czikket, mely a zsidó fajnak hazánkban teljes és feltétlen állam polgári jogokat engedett, mint elhibáztatott visszavonni szükségesnek tartja.

2. Minthogy öntudatos léttel bíró állam nem tűrheti el azt, hogy polgárai közt a közös jogrend alapját képező jogérzületnek egysége többféle és egymástól alapjaiban eltérő morálnak a tanítása által zavartassék meg: a zsidó faj kezén a felekezéssel elkülönült oktatás és nevelés joga addig sem hagyható meg, miglen a törvényhozás az eltörlendő 1867. XVII. t. czikket egy új, a keresztény erkölcsiség és a magyar nemzeti érdekeknek megfelelővel helyettesítheti.

3. Miután hazánk nyomasztó gazdasági viszonyai mellett a nemzeti erőnk forrását képező földbirtokos osztály szemmeláthatólag fogyásnak indult, és helyét mind nagyobb mértben a zsidó népfaj kezdi elfoglalni, melytől mint társadalmilag és erkölcsiben külön élő népfajtól hazafiságot csak várhatunk sem lehet: e ténynyel szemben a nemzeti önfenntartás kötelessége parancsolja, hogy a zsidó faj Magyarországon az ingatlan vagyon szereszetése és birhatásától eltiltassék.

4. A zsidók és keresztények közötti házasságról szóló törvényjavaslat, mint czéljának előreláthatólag meg nem felelő vétessék le a ház asztaláról, utasítatván az igazságügyminiszter ur, hogy azt e határozat követelte változtatások után újból terjessze elő.

5. A belügy- és igazságügyminiszter urak megbizatnak, hogy azon határozat czéljának megvalósítására törvényjavaslatokat terjesszenek a ház elé.

Hódoló tisztelettel vagyunk

2174 választó polgárnak aláírása.

Üdvözöljük zalai atyánkfiait, s elvtársaink lépését, s ha ez időben még nincs is kilátás kérvényüknek azonnali eredményére, ez bizonyára sem őket sem minket lehangolni s arra indítani nem fog hogy az egyszer helyesnek ismert utról letérjünk. Mert mondhat akárki akármit az bizonyos hogy a jövő a miénk!

A vidékről.

Szigetvár, 1882. nov. 19.

Tek. Szerkesztő ur!

Nálunk Balog Alajos szintársulata két hét óta működik, de igen silány pártolásban részesül, pedig megérdemelnék, mert a társulat legtöbb tagjai egészen megfelelnek feladatuknak.

Tegnap szombaton 18-án került színre „Fabriczus ur leánya“, a szerepek jól voltak kiosztva és a mi fő igen jól betanulva, a mi minden darabnál megvan. Balogh Arpád „Fabricziust“ aki 24 évi fogság után találja meg leányát, „Stern Ágáthát“ pedig Nagy Vilm a kisasszony adták, mindkettőről elmondhatni, hogy nem csak vidéki, de bármely fővárosi színpadnak is díszére válnának, volt is a sok újra és újra taps és kihívás; Oly életlűn játszottak, hogy az érzékeny jeleneteknél a legnagyobb rész és biz Isten magam is pityeregtem; „Rolf“ gyárost Monori szintén jól személyesítette, „Völmuthné“ mosónét pedig a Direktorné, úgy hogy semmi kívánni valót nem hagytunk hátra, Ándrási, mint Rolf inasa »Demeter« szerepébe a sírás közepette megnevetette a közönséget. Végre még kell említenem Ujfalusiné asszonyt, aki Balogh ur iránti szivességből mint „Reinhold Ida“ lépett fel s aratott is tapsot amint a színpadra kilépett, játéka után sem volt háladatlan a közönség, ham tapsával jutalmazta.

Ma vasárnap kerül színre „Árva Zsuzska“, kedden közkívánatra másodsor „Üdvöske“, szerdán „Rang és Mód“, csütörtökön „Doktor bácsi“, szombaton pedig Csiki Gergely legújabb bohózata, Cávár. Maradok tek. szerkesztő urnak aláztatos szolgálja **F u t ó.**

A pécsi keresked. és iparkamara közleménye.

1291. szám.

1882.

A földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium 47,315 sz. meghagyása folytán ezennel közhírré tétetik, miszerint a Horvát-Slavonországban október havában fellépett marhavész két községe szoritva maradván, a szoros határzár Horvát-Slavonországgal szemben oda módosított, hogy esetről-esetre külön kikérendő ministeri engedélyek mellett a vészkerületekbe nem eső vidékekről kérődző állatok

és állati nyerstermények az észéki hidnál, paléi révénél, Baresnál, Zákánynál, Légrádnál és a varasdi hidnál az illető szemlélő bizottságok közbejöttével behozhatók.

Pécsett 1882. évi november hó 20-án.

Az elnökség.

Különfélék.

Európában a katonaság száma négy és fél millió, e tömegtelen ember fenntartására évente négy ezer huszonnégy millió fordítatik. Legkisebb kiadása van e tekintetben Schweicznak vagyis tizenhárom millió hétszáz ezer, legtöbb pedig oroszországnak, és pedig kilencszáz tizenkét millió s ötszáz ezer.

A sajtó tápereje. Sajtó több táperővel bír mint a hus. Egy font sajtó és fél font liszt annyit ér mint két font hus. Ezt igen jól tudják az Angolok s az Amerikaiak Angliában évenként mintegy 300 millió, Amerikában pedig mintegy 200 millió font sajtót fogyasztanak el. Csak nálunk nem ismerik fel a sajtó különösen pedig a tej tápláló erejét. Tej minden táplálkozás kezdő s végző betűje, de a tej csak akkor válik vér és húsá ha sajtá változik a gyomorban; jobb tehát mindjárt sajtót enni. Ha a pálinkás boltok nálunk is amerikai tej boltokká alakulnának. Bizony sok nyomorúságtól menekülve a munkás osztály.

Különcz végrendelező. Dublinban meghalt egy irlandi orgona készítő, ki fősvénységéről volt ismeretes. Végrendeletében sógorújának Dennis Marinak régi gyapju kapezáit melyek az ágy alatt hengergetek, mokájának másik régi kapezáját, Johnson hadnagynak avult vörös kabátját, gazdaasszonyának pedig törött vizes korsóját hagyta. A gazdaasszony e különös hagyományra felbőszülve felrugta a korsót, s ime mennyire kiderült az örökölők boszusa, midőn látják hogy a törött korsóból ömlenek ki az aranyok; neki esett hát mindenki a hagyományok s ime a kapezákat szinte arannyal voltak megtöltve a régi vörös kabát pedig bankóval kibélelve. Most kezdték csak áldani az örökösök az elhunytat s diszes emléket állítottak neki.

Rubens s a Braganzai herceg. Rubens világhírű festő 1629-ben küldöttségben járt hogy békét eszközöljön Spanyol ország s Angliaközött. Madridban ép oly tisztelettel fogadta IV. Fülöp mint Londonban I. Károly. Madridból távoztában János Braganza hercege ki nagy barátja volt a művészetnek, meg hívta magához Villaviciosa-ba hol éppen udvart tartott. Rubens megindult tehát nagy kíséretével hogy a meghívásnak eleget tegyen. János értesülvén erről megijedt hogy egy vadég helyett kit várt, egész sereget kellend ellátnia, s egyik udvarnokát a művész és követ elibe küldötte hogy kérje miként látogatását máskorra halassza, s egyuttal száz arany pisztolyt adjon át az addigi utiköltség kárpótlásául. A művész kevélyen halgatta végig a beszédet s így felelt „Én nem azért akartam a herceget meglátogatni hogy ott fessek hanem hogy mulassak. Zsebembe ezer arany pisztoly van melyet ott akartam elkölteni.” S nevetve visszafordult.

Tulságos gondoskodás. Vendég: (Kinek a pinczér sodart hozott?) „Fizetni akarok koresmáros” (a koresmáros megjelenik) mennyit fizessenek a sodarért? Koresmáros: „50 kr. kenyér nélkül! nem parancsol borsot vagy paprikát is hozzá” Vendég: „köszönöm, köszönöm, ezért az árért már ugy is elég borsos paprikás.”

Egy hírneves hegedűművészt vacsorára hitta meg valamely zsidó bankár „ugy-e” mondja a meghívó ugy mellékesen, „a hegedűjét is elhozza ön magával” „köszönöm hegedűm nevében a meghívást” feleli a művész „de ő sohasem vacsorál csak otthon.”

Tizenégy emeletes ház Londonban, a három emeletes házak nemcsak aránylag is nagyobb számúak vannak mint máshol, de itt van a világ legmagasabb háza is, melynek 14 emelete 130 láb magas. Miután alig lehetne lakóst kapni arra hogy ily tömegtelen lépcsőn másszon fel naponta, gép szállítja fel a lakókat két perc alatt. E ház óriásnak több ablaka van ötszázánál.

Gazdászati ipar s kereskedelem.

Kaposvári piaci árak.

November 21-ről.

Buza	8 frt 50
Rozs	6 frt 40
Árpa	7 frt —
Zab	5 frt 40
Kukoricza	5 frt —

Métermázsánként.

Szerkesztésért felelős:

Szalay Károly.

HIRDETÉSEK.

Van szerencsém értesíteni a t. közönséget, hogy

ügyvédi irodámat

Igalból Kaposvárra áthelyeztem és az ügyvédi teendőik minden ágába a t. közönségnek rendelkezésére állok. — **Ügyvédi irodám sétatér-utca 5. sz. a.**
Kaposvár, nov. hó 1882.

Tisztelettel

Bárany Sándor.

h. ügyvéd.

3—1 89

Nevezetes árleszállítás.

Kávé

és Thea behozatal.

Legnagyobb!! 12—5

Nagybani-árak mellett ajánljuk Hamburgból postán s bérmentve ugyan, de nem vámmentesen miután a határvámot itt megfizetnünk nem lehet; utánvételt a csomagolásért mit sem számítva ut kilos zsákokban.

Sz. 1 Mokka, valódi arab	6.62.
„ 22 Menado, felette nemes	5.83.
„ 24 Java I. sárga nemes	4.53.
„ 30 Cuba zöld erős	4.65.
„ 27 Göngy Mokka n. kiadó	4.88.
„ 25 Java II. sárga nemes	4.20.
„ 32 Santos tiszta jó izó	3.90.
„ 33 Domingo kiadó	3.80.
„ 34 Rio erős és tiszta	3.50.

Thea fél kilo 75 krtól 5.50-ig. Orosz korona Sardina öt kilos hordó 1.75. — Pontos szolgáltat. — Árjegyzékek s kis posta mutatványok ingyen s bérmentve. Fenti árakért mindenkor csak valódi tiszta, jó izú kávékat küldünk. Reális kiszolgálás mellett — a mi változhatatlan elvünk — valódi kávéat olcsóbban senki sem ajánlhat.

Funke és Kornberg, Hamburg.

➡ Köhögés, rekedtség, mell- és gyomor baj ellen ➡

valamint legjobb erősítőszerről bizonyult lábadozóknak bármily betegség után

HOFF JÁNOS

malátakivonat-egészségi-söre

Hoff János

concentrált maláta-kivonata.

Hoff János

maláta-csokoládé.

HOFF JÁNOS maláta-melleczukorkák.

58-szor kitüntetve.

Köszönő iratok:

Tekintetes ur!

Az igazsághoz hiven tudósítom a maláta-sör és maláta-chokoládé gyógyerejéről: Anyám, ki évek óta erőtlenségben, valamint gyomor és mellbajban szenvedett, 7 és fél hónap naponként 3-szor használta az ön maláta-sörét és este egy csésze maláta-csokoládét ivott, és most anyám annyira egészséges, hogy 78 éves kora dacára a gazdaságot vezeti. Szíveskedjék ismét 58 palack maláta-sört, 6 és fél kiló chokoládét és 10 zacskó maláta-melleczukorkát küldeni. Örökké hálás

Radolinszki S., főbíró,
mint fűrdővendég e. l. sz. Egerben
sept. 11.

A Hoff János-féle maláta-sör és maláta-chokoládé, melyek a helybeli katonai kórházban alkalmaztattak, a gyógyfolyam jó támaszául bizonyultak különösen kedvelték a maláta-kivonatot a chronikus mellbajban szenvedők, valamint a maláta-chokoládé a lábadozóknak üdítő gyógyélelmi szerül szolgált.

Bécs, 1881. dec. 13.

Dr. Loeff,
törzsorvos.

Dr. Porias,
főtörzsorvos.

HOFF JÁNOS udvari szállító urnak Bécs. Gyár Grabenbof Bräuerstrasse 2. Gyári raktár és iroda I. Graben Bräuerstrasse 8.

Tisztelt uram! Gyanuval eltelve minden hirdetés iránt, kevés reménnyel kezdettem maláta-készítményeit használni. De képzelje örömmel, midőn a Hoff-féle concentrált maláta-kivonatot holaapokig nélkülözött egészségemet vissza-állította, mellem oly egészséges, mint soha se volt, s a köhögés mely engem annyira kinzott teljesen eltűnt s én hála isen egészséges vagyok. Köszönet önnek, forró köszönet.

Babocsa Somogy megye 1882. febr. 22.
12—1 (88) Steiner Dávid.

Smogy megyei főraktár: **BABOCHAY KÁLMÁN** gyógysz. Kaposvárrott,
továbbá **AUGUSZTIN ÁGOSTON** gyógysz. és **LAJPCZIG ANTAL** uraknál.